

Профілактика суїцидальної поведінки дітей та підлітків

Самогубство – (суїцид) це крайній вид аутоагресії, навмисне самопозбавлення життя.

Виділяють 4 види самогубства:

- егоїстичне;
- апомічне;
- фаталістичне;
- альтруїстичне.

Егоїстичне самогубство – трапляється, коли індивід слабо пов'язаний із суспільством і живе, повністю від нього відокремлений.

Апомічне самогубство – результат неспроможності людини пристосуватися до швидких змін у суспільстві.

Фаталістичне самогубство – результат посиленого контролю групи над індивідом, якому стає нестерпною надмірна опіка.

Альтруїстичне самогубство – трапляється, коли особа відчуває надобов'язок і ставить інтерес групи (чи іншої особи) вище за власний.

Основні мотиви суїцидальної поведінки серед дітей та молоді:

1. Переживання образи, самотності, відчуження.
2. Реальна або уявна втрата батьківської любові, незріле кохання, ревності.
3. Переживання, пов'язані зі смертю близьких, розлучення батьків.
4. Почуття провини, сорому, образи, незадоволення собою.
5. Страх перед ганьбою, глузуванням, приниженням.
6. Страх перед покаранням.
7. Любовні невдачі. Вагітність.
8. Почуття помсти, шантажу.
9. Бажання привернути до себе увагу, викликати жаль, співчуття.
10. Співчуття або наслідування приятелів, героїв книг, кінофільмів тощо.
11. Наркотична чи алкогольна залежність.

Характерні причини підліткових самогубств:

- домінування почуття безнадії та безпорадності;
- підвищена чутливість до образи власної гідності;
- максималізм в оцінках подій і людей;
- невміння передбачити справжні наслідки своїх вчинків.

Типи відхилень	Прояви відхилень
Порушення поведінки	Неслухняність, запальність, безвідповідальність, нахабство, ревнивість, нав'язливість, сварливість
Порушення особистості	Почуття неповноцінності, уникнення спілкування, тривожність, плач, надчутливість, депресія, боязливість, прагнення до усамітнення, неспівчутливість, суїцидальні загрози
Незрілість	Розсіяність, незграбність, пасивність, марення на яву, млявість, сонливість, нервовий сміх, нездатність взаємодіяти зі складною дійсністю, втечі з дому, таємні крадіжки, некомпетентність
Асоціальні тенденції	Протиправна поведінка: прогулювання школи, прийняття асоціальними групами, участь у крадіжках.

Профілактична робота соціального педагога навчального закладу з попередження суїцидальної поведінки дітей та підлітків

1. Виявлення дітей, які мають труднощі у навчанні, проблеми в поведінці й ознаки емоційних розладів:
 - бесіди з вчителями, класними керівниками;
 - спостереження в класах;
 - тестування, анкетування школярів.
2. Переадресування до спеціалістів:
 - дитячого психоневролога;
 - психотерапевта;
 - в соціальні служби.
3. Робота соціального педагога з сім'єю, рекомендації щодо перебудови сімейних стосунків, стилю виховання.
4. Рекомендації вчителям про вибір індивідуального педагогічного стилю спілкування з дитиною.

5. Соціально-педагогічна просвіта вчителів та батьків:

- соціальнопсихологічні семінари;
- батьківські лекторії;
- виступи на батьківських зборах;
- індивідуальні консультації, бесіди, тренінгові заняття.

6. Робота з педагогічним колективом:

- соціальнопедагогічний консилиум чи спеціальна педрада, присвячена профілактиці суїцидів.
- Індивідуальні бесіди, консультації з педагогами за результатами анкетувань, спостережень, рекомендації з вибору адекватних методів стосовно класу в цілому і окремих учнів.